## Art. 3. Ciągłość wsparcia po ukończeniu 18 lat

Poprawka do ustawy z dnia 18 września 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (druk senacki nr 832)

W art. 3 w ust. 5 wyrazy „6 miesięcy” zastępuje się wyrazami „12 miesięcy”.

**Uzasadnienie**

Poprawka wydłuża z 6 do 12 miesięcy ochronę dotychczasowej asystencji po ukończeniu 18 lat, aby ograniczyć przerwy we wsparciu podczas przechodzenia na zasady dla dorosłych.

1. Po ukończeniu 18 lat dalsze wsparcie na zasadach dla dorosłych wymaga m.in. uzyskania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia. Obecny przepis daje 6 miesięcy na złożenie wniosku o asystencję z zachowaniem dotychczasowej ochrony.
2. Dodatkowe 6 miesięcy daje więcej czasu na dopełnienie obu procedur. Celem poprawki jest zachowanie pomocy potrzebnej do nauki, podjęcia pracy i codziennych czynności w okresie przechodzenia na nowe zasady.
3. Wniosek złożony w ciągu 12 miesięcy pozwala zachować dotychczasową liczbę godzin do wydania ostatecznej decyzji przyznającej albo odmawiającej prawa, także po upływie tych 12 miesięcy.

## Art. 7 i 123a. Wymagania dla systemu obsługi asystencji ZUS i gwarancja udziału praktyków w jego opracowaniu

Poprawka do ustawy z dnia 18 września 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (druk senacki nr 832)

W ustawie wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7:

a) w ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Zapewnia udział zróżnicowanego grona osób korzystających z asystencji osobistej, osób stale wspierających, osób świadczących asystencję osobistą oraz przedstawicieli podmiotów ją realizujących i powiatów w projektowaniu, modyfikowaniu i bieżącym testowaniu tego systemu.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa wymagania funkcjonalne systemu, o którym mowa w ust. 1, w zakresie obsługi asystencji osobistej, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych zapewnia ich spełnienie.”;

2) po art. 123 dodaje się art. 123a w brzmieniu:

„Art. 123a. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych pierwszą wersję wymagań funkcjonalnych, o których mowa w art. 7 ust. 1a, w terminie 21 dni od dnia ogłoszenia ustawy.”.

**Uzasadnienie**

Poprawka zapewnia udział praktyków w projektowaniu i testowaniu systemu ZUS oraz zobowiązuje ministra do przekazania pierwszych wymagań funkcjonalnych w terminie 21 dni od ogłoszenia ustawy.

1. Dobór uczestników powinien uwzględniać rodzaje niepełnosprawności, potrzeby wsparcia, wiek, kompetencje cyfrowe i organizację asystencji.
2. Minister określa wymagania funkcjonalne systemu w zakresie obsługi asystencji osobistej. ZUS odpowiada za specyfikację techniczną i spełnienie wymagań.
3. Termin 21 dni od ogłoszenia ustawy dotyczy przekazania pierwszej wersji wymagań. Ten jednorazowy obowiązek umieszczono w art. 123a, wśród przepisów dostosowujących. Wymagania można później uzupełniać; nie muszą stanowić szczegółowej specyfikacji technicznej systemu.
4. Zmiany w art. 7 oraz nowy art. 123a wejdą w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia ustawy, zgodnie z art. 131. Minister może przygotowywać wymagania wcześniej, a rozpoczęcie prac ZUS nie jest uzależnione od ich przekazania.
5. Poprawka stanowi bardziej konserwatywną wersję poprawki przekazanej i wydrukowanej na posiedzenie sejmowej komisji polityki społecznej i rodziny.

## Art. 21. Przenoszenie niewykorzystanych godzin

Poprawka do ustawy z dnia 18 września 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (druk senacki nr 832)

W art. 21:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Godziny asystencji osobistej niewykorzystane w danym miesiącu mogą zostać wykorzystane w kolejnych miesiącach, nie później niż do dnia 31 grudnia tego samego roku kalendarzowego.”;

2) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Łączna liczba niewykorzystanych godzin asystencji osobistej pozostających do wykorzystania w kolejnych miesiącach nie może przekroczyć dwukrotności miesięcznego wymiaru godzinowego asystencji osobistej określonego w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej.”.

**Uzasadnienie**

Poprawka pozwala przenosić niewykorzystane godziny na kolejne miesiące tego samego roku, do łącznego limitu równego dwukrotności miesięcznej liczby godzin przyznanych w decyzji.

1. Obecnie niewykorzystane godziny można wykorzystać tylko w następnym miesiącu, do 50% miesięcznej liczby godzin i nie więcej niż 100 godzin. Dłuższa przerwa może uniemożliwić ich późniejsze wykorzystanie.
2. Celem poprawki jest dostosowanie wykorzystania godzin do rzeczywistych potrzeb. Po przerwie spowodowanej chorobą lub brakiem asystenta zachowane godziny będzie można wykorzystać później, np. na wizyty, naukę lub codzienne obowiązki.
3. Limit obejmuje wszystkie godziny przeniesione z poprzednich miesięcy łącznie. Przy 20 godzinach miesięcznie można zachować do 40 godzin z poprzednich miesięcy, oprócz 20 godzin na bieżący miesiąc.
4. Poprawka nie zwiększa liczby godzin przyznanych w decyzji. Zachowane godziny trzeba wykorzystać do 31 grudnia tego samego roku; nie przechodzą na kolejny rok.

## Art. 27. Uznanie doświadczenia wspierania nie tylko domowników

Poprawka do ustawy z dnia 18 września 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (druk senacki nr 832)

W art. 27 w pkt 6 w lit. c skreśla się wyrazy „będącej członkiem rodziny w rozumieniu art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, 974 i 986)”.

**Uzasadnienie**

Poprawka umożliwia uznanie potwierdzonego doświadczenia we wspieraniu osoby z niepełnosprawnością także wtedy, gdy kandydat nie prowadzi z nią wspólnego gospodarstwa domowego.

1. Obecne brzmienie art. 27 pkt 6 lit. c nie pozwala uwzględnić pomocy udzielanej bez umowy rodzicowi lub dziadkowi mieszkającemu osobno, nawet przy wymaganej liczbie godzin i zaświadczeniu. Wynika to z definicji rodziny wymagającej wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.
2. Celem poprawki jest zwiększenie dostępności asystentów przez uznanie praktyki zdobytej także podczas wspierania rodzica mieszkającego osobno, sąsiada lub znajomego.
3. To samo wsparcie powinno mieć takie samo znaczenie przy ocenie doświadczenia kandydata, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania. Usunięcie tego ograniczenia pozwala uwzględnić osoby z rzeczywistą, potwierdzoną praktyką.
4. Nadal wymagane są co najmniej 120 godzin wsparcia w ciągu 5 lat przed wnioskiem o wpis oraz dokument od podmiotu posiadającego wiedzę o tym wsparciu, np. ośrodka pomocy społecznej. Samo oświadczenie kandydata nie wystarcza.
5. Doświadczenie zdobyte przy wspieraniu własnego rodzica można wykorzystać do pracy na rzecz innej osoby. Zakaz zostania asystentem własnego rodzica oraz pozostałe wymagania ustawy, w tym szkolenia i instruktaże, pozostają bez zmian.

## Art. 126. Okres przejściowy dla kwalifikacji asystentów

Poprawka do ustawy z dnia 18 września 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (druk senacki nr 832)

W art. 126 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2–5 w brzmieniu:

„2. Do dnia 31 grudnia 2029 r. za spełniającą warunek, o którym mowa w art. 27 pkt 6, uznaje się także osobę, która spełnia warunki, o których mowa w art. 27 pkt 1–5, i nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 27 pkt 6. Osoba ubiegająca się o wpis do Rejestru asystentów z zastosowaniem tego odstępstwa zamieszcza we wniosku, zamiast informacji, o których mowa w art. 34 ust. 2 pkt 10, informację o korzystaniu z tego odstępstwa i nie dołącza dokumentów, o których mowa w art. 34 ust. 4.

3. W przypadku wpisania do Rejestru asystentów osoby z zastosowaniem ust. 2 wojewoda zamieszcza w Rejestrze asystentów informację, że wpisu dokonano z zastosowaniem odstępstwa od warunku, o którym mowa w art. 27 pkt 6. Informację tę udostępnia się osobie uprawnionej do asystencji osobistej, użytkownikowi i realizatorowi.

4. Osoba korzystająca z odstępstwa, o którym mowa w ust. 2, może zostać wybrana na asystenta osobistego wyłącznie w trybie określonym w art. 86 ust. 1 pkt 1. Realizator nie przedstawia kandydatury tej osoby osobie uprawnionej do asystencji osobistej ani użytkownikowi.

5. Osoby korzystającej z odstępstwa, o którym mowa w ust. 2, nie uwzględnia się przy ocenie spełnienia warunku, o którym mowa w art. 59 ust. 2 pkt 5 lit. a.”.

**Uzasadnienie**

Poprawka umożliwia do 31 grudnia 2029 r. samodzielny wybór zaufanego asystenta bez konieczności kwalifikacji/doświadczenia, aby umożliwić realne znalezienie asystentów. Taki sposób wyboru asystenta (brak konieczności kwalifikacji/doświadczenia gdy asystenta wskazuje sama OzN) jest powszechny w innych krajach UE realizujących systemową asystencję.

1. Obecny wyjątek obejmuje tylko osoby kształcące się w zawodach wskazanych w ustawie. Nie obejmuje innych zaufanych kandydatów, którym brakuje wymaganych kwalifikacji lub odpowiednio udokumentowanego doświadczenia.
1. Celem poprawki jest ograniczenie ryzyka, że brak asystenta uniemożliwi korzystanie z przyznanego wsparcia. Dopuszczenie zaufanych kandydatów ułatwia rozpoczęcie asystencji w pierwszych latach działania ustawy.
2. Co ważne – taki sposób wyboru asystentów tzn. kwalifikacje nie jest kryterium, bowiem to OzN i jej bliscy wybierają asystenta samodzielnie, bo są oni w stanie sami ocenić asystenta lepiej niż nawet świetne referencje.

3. Do 31 grudnia 2029 r. kandydat spełniający pozostałe warunki będzie mógł uzyskać wpis bez dokumentów kwalifikacji lub doświadczenia. We wniosku wskazuje korzystanie z wyjątku, a wojewoda odnotowuje podstawę wpisu w rejestrze.
4. Asystenta korzystającego z nowego wyjątku wybiera samodzielnie osoba uprawniona. Realizator usług nie może proponować takiej osoby, a dostępna informacja o podstawie wpisu umożliwia świadomy wybór.
5. Pozostają pełnoletność, ustawowe wymogi niekaralności oraz wymagane szkolenia i instruktaże przed rozpoczęciem wsparcia. Osoby korzystającej z wyjątku nie wlicza się do minimum 3 osób wymaganego przy wpisie do Rejestru realizatorów.
6. Nowy wyjątek kończy się 31 grudnia 2029 r. Dotychczasowy wyjątek dla osób kształcących się pozostaje bez zmian. Nadal obowiązują zakazy z art. 88, w tym zakaz bycia asystentem własnego rodzica.